

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

-

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

Kertakorvauksen osalta kassavarannon turvaamiseksi korvauksen maksamisen tulisi tapahtua vuoden 2023 aikana mahdollisimman nopeasti vuoden 2024 sijaan. Korvauksen puuttumien 2023 heikentää hyvinvointialueen arvioitua vuosikatetta olennaisesti ja heikentää merkittävästi hyvinvointialueen lainanottovaltuuksia. Hyvinvointialueiden kassan turvaamiseksi tulisi olla jatkossakin mekanismi, jolla voidaan turvata todellisia kustannuksia vastaava rahoitustaso.

Hyvinvointialueiden hintaindeksi tulisi arvioida vielä uudelleen ja varmistaa, että erilaisiin nouseviin kustannuksiin rahoitusmalli reagoi nopeasti ja täysimääräisesti. Esimerkiksi palkkatkaisut, vuokrankorotukset (6%*n* tuottovaatimus), korkea inflaatio, ostopalveluissa tapahtuva henkilöstöpulan aiheuttama kustannusnousu yms.

Siirtyvän kustannuspohjan oikeellisuuden varmistaminen on tärkeitä. Korona, työtaistelut, Ukrainan sota ovat merkittävästi vaikuttaneet toimintaan ja talouteen ja vääristävät erityisesti vuoden 2022 lukuja. Kuntien TA2022 mahdolliset alibudjetoinnit ja virheet tulee tunnistaa ja oikaista, valmiiden sote-kuntayhtymien TA2022 tulisi hyödyntää.

Muutuskustannuksien korvaamisen leikkurista tulisi aluksi luopua ja sen käyttöönottoa siirtää.

Rahoitusjärjestelmän jatkokehityksessä tulisi miettiä mikä olisi oikea kannustinmekanismi hyvinvointialueille.

Pelastuslaitoksen aluekohtaiset riskiruudut on syytä vielä tarkistaa, koska ne eivät huomioi riittävästi alueellisia tekijöitä, kuten esimerkiksi Kokkolan suurteollisuusaluetta, Pohjois-Euroopan suurin epäorgaanisen kemianteollisuuden keskittymä, koboltin ja sinkin tuotannossa ollaan maailman suurimpien joukossa. Alueella toimii 18 teollisuuslaitosta sekä kuutisenkymmentä palveluyritystä.

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

Yliopistosairaalisä tulee poistaa tai se pitää toteuttaa lisärahoituksena siten, ettei tällä ole pienentävää vaikutusta muiden hyvinvointialueiden asukaskohtaiseen rahoitukseen.

Yliopistosairaalan rahoituksen lisääminen ei saa vähentää millään tavalla muiden hyvinvointialueiden kustannuspohjaa. Lisä leikkaa muiden kuin yliopistosairaala-hyvinvointialueiden arvioitua vuosikatetta olennaisesti ja heikentää merkittävästi hyvinvointialueen lainanottovaltuuksia.

4. Vaikutusarvioinnit

-

5. Muut huomiot

Näin nopea kommentointiaikataulu ei ole hyvän lainvalmistelun mukaista.

Toivotaan että tiedonkeruussa rakennetaan malli, jossa hyvinvointialueen tietoja kerää vain yksi taho valtiolta.

Laskentamalli on monimutkainen ja kaikkia perusteluita/taustatutkimuksia on syytä tehdä entistä läpinäkyvimmiksi ja ne pitää kertoa riittävän ajoissa ennen lausuntopyyntöjä.

Hämäläinen Pasi
Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystaloustieteiden tutkimuskeskus Soite -
Talousjohtaja